

03457152

PREDSEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

DRŽAVNA TAJNA

STENOGRAFSKE BELEŠKE

sa sednice

VRHOVNOG SAVETA ODBRANE

- održane 10. februara 1993. godine -

B E O G R A D

03457153

STENOGRAFSKE BELEŠKE

sa sednice

VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, ODRŽANE 10. FEBRUARA 1993. GODINE

Sednica je počela u 11, 45 sati.

Prisustvovali su: Akademik Dobrica Ćosić, predsednik Savezne republike Jugoslavije - predsednik Vrhovnog saveta; Slobodan Milošević i Momir Bulatović - članovi Vrhovnog saveta; dr Radoje Kontić, potpredsednik Savezne Vlade; general-pukovnik Živojina Panić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije; general-potpukovnik Ljubomir Domazetović, pomoćnik načelnika Generalštaba VJ; general-potpukovnik Milorad Dragojević, pomoćnik ministra odbrane za vojno-privredni sektor; puk. dr Miodrag Starčević, načelnik Pravne uprave Ministarstva odbrane; pukovnik Ratomir Ristić, načelnik Odeljenja za organizaciju i formaciju; pukovnik Slavko Krivošija, načelnik Vojnog kabineta, sekretar Saveta.

(Stenografisao Jordan Živanović, šef Stenografske grupe u Kabinetu Predsednika SRJ).

DOBRICA ĆOSIĆ:

Predlažem da počnemo sa radom.

Za današnju sednicu dobili ste predlog sledećeg

D n e v n o g r e d a :

1. PREDLOG ZAKONA O VOJSCI JUGOSLAVIJE
2. PREDLOG ZAKONA O ODBRANI
3. INFORMACIJA O PROBLEMIMA FINANSIRANJA VOJSKE JUGOSLAVIJE I FINANSIRANJU POMOĆI REPUBLICI SRPSKA KRAJINA
4. AKTIVNOST PARAVOJNIH POLITIČKIH VOJSKI NA TERITORIJI JUGOSLAVIJE

Da li ima predloga za izmenu ili dopunu predloženog dnevnog reda?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ne znam, koji je razlog da raspravljamo o predlozima ovih zakona?

DOBRICA ĆOSIĆ:

Moramo o tome imati naš stav.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ima nekih problema, pa bi neka pitanja trebalo usaglasiti.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Dobro, znači "neka otvorena pitanja".

RADOJE KONTIĆ:

Greška je što je na ovakav način pripremljena sednica. Za sednicu je trebalo dati tekstove koje je pripremila Savezna vlada, a ne tekstove koje je - ne znam ko utvrdio; ovde piše "Ministarstvo odbrane". Mi imamo tekstove koji se nalaze u Saveznoj skupštini; na te tekstove smo imali dvadesetak amandmana i trebali smo da razgovaramo o karakteru tih amandmana - ne pojedinačno, nego u celini.

Ovde je uradjeno na drugačiji način - svi su ti amandmani ušli u ove tekstove zakona, tako da se ne zna koji su to amandmani na tekstove, a koji nisu. Ja lično znam koji su to amandmani, ali vi koji niste imali prilike da to vidite - ne znate. A radi se o veoma krupnim koncepcijskim pitanjima. Mi kao Vlada nismo htjeli da se izjašnjavamo o tim amandmanima dok Vrhovni savet - jer se radi o koncepcijskim pitanjima - ne kaže svoje mišljenje.

ŽIVOTA PANIĆ:

Vezano za utvrđivanje dnevnog reda, zamolio bih da se tačka "paravojne jedinice" izbací. To predlažem zbog toga, jer mi taj deo ne vodimo i to ne znamo. Taj deo bi trebalo da daju MUP Jugoslavije, MUP Srbije i MUP Crne Gore.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja sam čuo da Srpska garda završava mobilizaciju u Srbiji?!

ŽIVOTA PANIĆ:

Ta Srpska garda, to je SPO.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Znam, ali to je veoma ozbiljna stvar - da se ulicama po Beogradu šetaju neki naoružani ljudi; i da mogu političke partije da imaju svoje vojske. Mislím da je to ozbiljna stvar.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi nemamo te podatke.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Nemate podatke?!

U sred Beograda, Arkan ima neku vojsku koja mu čuva kuću!

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Nema. Imao je neki pokušaj, ali su svi pohapšeni. Ne može niko da čuva kuću s puškom.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Kada se to dogodilo?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To se dogodilo još pre nekoliko meseci.

DOBRICA ĆOSIĆ:

To se dogodilo pre 10 dana; tu su ljudi sa revolverima.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ako je to tačno, neko će biti smenjen; to ne može da se dozvoli.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, ako nemate te podatke, da skinemo ovu tačku sa dnevnog reda.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To pitanje treba da se razmotri. Ako nemaju podatke, neka prikupe podatke i da ih razmotrimo što pre. Jer, to je ozbiljno pitanje.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja kažem da mi nemamo te podatke; ako treba, mi ćemo sa naše strane to prikupiti. Međutim, to bi trebalo da radi MUP Srbije i Jugoslavije.

RADOJE KONTIĆ:

To treba da radi MUP Srbije, jer mi nemamo MUP Jugoslavije.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, da ovu tačku odložimo za sledeći put, a dotle da se to pripremi i da dobijemo informaciju.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da mi pripremimo ono što možemo s naše strane, ali u saradnji sa MUP-om Srbije i Crne Gore; da nas ovlastite da možemo to da radimo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Naravno.

Nisam predložio, a mislim da treba da budete upoznati sa pismom koje je general Stevanović uputio meni, a mislim i vama.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja predlažem da to pismo razmotrimo na nivou Generalštaba i da to iznesemo na sledeću sednicu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, da vi to razmotrite, zatim ćemo razmotriti i mi. Mislím da bi bilo umesno da posetimo Komandu RV i PVO, i da porazgovaramo. Vrlo je dramatično kako oni pišu o njihovim uslovima i mogućnostima čuvanja aparata; samo 146 aviona se može skloniti.

ŽIVOTA PANIĆ:

Avioni su povučeni sa svih aerodroma bivše Jugoslavije; i na tim aerodromima oni su bili potpuno obezbeđeni: Bihać, Pleso, Tuzla itd. Sada smo te aparate povukli; nemamo zaklone za njih. Da bismo to sada učinili, potrebno je pet budžeta Vojske Jugoslavije.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Znam, ali da raščistimo s njima, da oni to znaju da mi nemamo mogućnosti za to.

ŽIVOTA PANIĆ:

Zatim, oni insistiraju na tome da se formira generalštab RV i PVO i generalštab Ratne mornarice, a u Ratnoj mornarici imamo ukupno 5 hiljada ljudi; 15 do 17 hiljada imamo u Ratnom vazduhoplovstvu; a ukupan broj jeste 120 hiljada, a sada imamo oko 100 hiljada. Zamislite sada da stvaramo generalštab za 5 hiljada vojnika! Znači, bilo bi četiri generalštaba! Time povećavamo strukturu, broj oficira na ovom prostoru itd.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Govore o združenom generalštabu?

ŽIVOTA PANIĆ:

To je ovaj Generalštab; zatim, general RV i PVO, generalštab KOV-a, generalštab Ratne mornarice i združeni generalštab.

DOBRICA ĆOSIĆ:

U svakom slučaju, pozvani smo da to proučimo i o tome razgovaramo.

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni nemaju rezervne delove; kaže - "ja ću da ih obezbedim, samo ti meni potpiši". Ja mu potpišem, a on došao kod mene i traži od mene da mu dam 2 milijarde dolara!

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To treba da pripremite sa stanovišta potrebe da se povećava osposobljenost RV i PVO u ovoj ukupnoj situaciji.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro. U međuvremenu, ja ću sa nekim od vas otići i posetiti Komandu RV i PVO.

Predlažem da počnemo razgovor o prvoj tački dnevnog reda:

1. PREDLOG ZAKONA O VOJSCI JUGOSLAVIJE

O tom Zakonu bilo je dosta govora i različitih pogleda i - dosta nesporazuma. Molim vas da vi kompetentni uzmete reč.

MILORAD DRAGOJEVIĆ:

Ja sam očekivao da će biti obrazloženje generala Domazetovića, koji je to vodio - zašto je taj Zakon takav bio; ali, ja ću reći svoje mišljenje.

Zakon o Armiji je pripreman detaljno, imajući u vidu sve probleme koje smo imali sa bivšim zakonima, i činjenicu da smo želeli taj Zakon ponovo da prilagodimo postojećem Ustavu i Odluci o transformaciji Vojske koju je usvojilo Predsedništvo i Vrhovni savet Vojske. Ta dva dokumenta bili su naša vodilja u izradi tog Zakona. Sve organizacije u Vojsci radile su na tome, konsultovale pravne stručnjake van Armije. Svi su bili jedinstveni da je to taj Zakon koji nam treba, koji odgovara organizaciji; ono što je najbitnije - uskladjeno je sa Ustavom.

Na sastanku zajedničkog kolegijuma Ministarstva odbrane i Generalštaba, kojem je predsedavao general Panić, nije bilo primedbi ni od jednog čoveka o tome da taj Zakon treba da bude drugačiji. Mi smo taj Zakon poslali Vladi; neke manje izmene iznete su naknadno. To je raspravljano na Vladi preko njegovih komisija. I pored insistiranja premijera Panića - bila je velika fama da vrši pritisak, da je promenio taj Zakon - tu sam bio prisutan; on je pokušao, ali pravne službe Ministarstva i Vlade ubedile su ga, i premijer Panić nije uneo ni jednu klauzulu o tome da mu se da neka ingerencija u pogledu komandovanja.

Takav Zakon koji smo mi poslali kao osnovni dokument ušao je u proceduru u Skupštini. S obzirom na krizno stanje koje je u to vreme vladalo, s obzirom na neke stvari koje su bile prisutne u svemu tome, taj Zakon nije bio dosledno branjen; onaj ko je bio ovlašćen, onaj koji je zadužen da brani Zakon - treba da zakon obrazlaže, a da ne prihvata stvari koje suštinski menjaju taj Zakon. Ne bih govorio o proceduri i kako je taj Zakon prošao na odborima; u njega su unete bitne promene, tako da on odstupa - prema mišljenju ne samo Pravne uprave Ministarstva, nego i prema Pravnoj službi Vlade i Vašoj Pravnoj službi. Oni su jedinstveni u tome da li se ti amandmani mogu prihvatiti i šta oni u pogledu tog Zakona znače.

To se može podeliti u nekoliko grupa.

Prva grupa, kojim se menjaju nadležnosti, bitno se menja koncept Zakona tako što se izvršavanje saveznog zakona, odnosno podzakonskih ovlašćenja saveznih zakona, ovlašćenja Predsednika Republika i načelnika Generalštaba - to se prenosi na Predsednika Republike, a on na načelnika Generalštaba. Mi mislimo da to nije pokriveno Ustavom, i smatramo da se to ne može prihvatiti. Ovo ovlašćenje se ne bi moglo dati načelniku Generalštaba. Pri tome, treba imati u vidu da se nadležnosti Predsednika Republike regulišu Ustavom, a ne kroz ovaj dokument; Zakonom se može odrediti na koji način se ostvaruje to što je dato u Ustavu.

Amandmani bitno narušavaju ustavni položaj Saveznog ministarstva odbrane prema Vojsci Jugoslavije, po svemu onome što u Ustavu piše da svako savezno ministarstvo treba da radi; znači, da obavlja određene poslove kroz izradu podzakonskih akata. U ovom dokumentu, kroz ove amandmane, ispada da bi to, praktično, radio Generalštab. Na taj način bi praktično Generalštab bio konstituisan kao organ uprave.

Ako bi to tako bilo, a iz ovoga tako proizlazi, to bi značilo, gospodine Predsedniče, da odstupamo od koncepta transformacije Vojske; mi nemamo generalštab koji bi trebalo da bude štabni i stručni organ i ministarstvo koje pruža kompletnu podršku toj vojsci; jer ideja je bila da Generalštab radi samo vojne poslove, da ga rasteremo, da on po veličini, organizaciji i svemu jednak u ratu i miru, a Ministarstvo da radi sve ostale stvari.

Po ovom sadašnjem predlogu, Generalštab bi imao sve ono što je nekada imao SSNO. Ministarstvo, praktično, ne bi imalo nikakve veze i ingerencije sa Vojskom.

Pored ovoga, podneti amandmani bitno narušavaju organizaciju i sistem vlasti uređen Ustavom, kao i sistem parlamentarne kontrole nad izvršavanjem saveznih zakona. Ta kontrola, kako je sada predviđeno - Ministarstvo polaže računa Vladi, Vlada polaže računa Skupštini, a Generalštab je isključen iz toga, nema nikakve direktne kontakte sa drugima nego sa Predsednikom Republike.

Ja sam sada "najstariji" u Ministarstvu. Taj papir - koji sa izmenjenim amandmanima nisam dobio, iako nosi zaglavlje Ministarstva odbrane - koji je pred nama, Ministarstvo je bilo isključeno iz postupka kada je Vlada poslala taj Zakon u Skupštinu; Ministarstvo je isključeno; imali smo samo jednog čoveka koji, sticajem okolnosti, nije o tome mogao ni da diskutuje.

Mislim da treba Ustav poštovati i da ne bi trebalo da se vraćamo na stanje iz 1974. godine, kada je Ustav tumačio kako je ko hteo; pravnici treba da kažu šta to znači; to su stvari koje bitno utiču na organizaciju Vojske. Prema

onome što sam ja dobio i video, između Pravne uprave u Ministarstvu, Pravne službe Vlade i vaših pravnih stručnjaka, nema nikakvih razlika oko toga šta predstavljaju ti amandmani.

Druga grupa amandmana su određeni delovi iz Zakona o odbrani uneti u Zakon o vojsci. Mi mislimo, posle svih analiza, da to ne treba raditi; to ne smeta u konačnom, ali to treba da u Zakonu o odbrani. Zakon o odbrani treba jedinstveno urediti za celu zemlju.

Ima ovde jedan amandman oko raspolaganja sredstvima za potrebe Vojske. Taj Zakon treba da bude jedinstven za federaciju, a samo deo koji se odnosi na Vojsku mogao bi da ima određene specifičnosti; taj deo koji je ušao u taj Zakon ne bi trebalo da udje.

Četvrta grupa amandmana su oni kojima se regulišu statusna, materijalna pitanja; o njima se može razgovarati u Skupštini; to nije poseban problem.

Gospodine Predsedniče, ukazao bih šta je sve ovo značilo za nas u Vojsci. Ja sam pojedinačno Vama izneo kakve mi probleme u Ministarstvu imamo zbog činjenice da praktično ^{čuvam} nismo ministra; s Vama sam o tome razgovarao. Ta situacija se drastično pogoršala. Zbog čega? Organizacija koju smo onda stvorili - mislim da je solidna - za Ministarstvo i Generalštab počiva na iskustvima stranih zemalja. Mislim da se ne treba vraćati na organizaciju koja se pokazala da nije dobra. U našem radu ne treba krčiti nove puteve, treba se koristiti stranim iskustvima. U međuvremenu desile su se bitne promene na koje ja, po svojoj funkciji, nisam mogao da utičem. Ako je organizaciju Ministarstva verifikovao Vrhovni savet odbrane, onda mislim da je red da se, na osnovu diskusije, to prezentira Vrhovnom savetu odbrane. Mi imamo situaciju da smo samo papirima obavešteni da nam se uzimaju pojedine uprave, institucije - od sudstva, od Uprave za kontakt sa međunarodnim organizacijama. Narušena je ona organizacija kakva je bila ranije.

Više puta sam imao razgovor sa generalom Panićem. On je obustavio svaku promenu dalje, ali smo uvek imali papir

koji je iza toga dolazio, koji u konačnom on ni nije potpisivao. Na primer, van pameti je da organizacije za međunarodne kontakte sa inostranstvom budu u Generalštabu. To je potpisao načelnik Kabineta. Od nas se uzima odeljenje, uzimaju se ljudi, formiraju se organizacije. To su stvari koje su u Ministarstvu stvorile veoma težak problem i negativno se odražava na moralno stanje ljudi. To Ministarstvo broji oko 1000 ljudi i oko 39 hiljada zaposlenih u vojnoj industriji i drugim ustanovama. Sada ne govorim da mi zbog činjenice kakva jeste nismo mogli mnogo da uradimo, da uradimo normativna akta, da preduzmemo određene mere; ali ovo stanje kakvo je sada, da su ljudi u neizvesnosti, da se postavljaju pitanja i najavljuje nam se da će to biti neko civilno Ministarstvo, da neće imati nikakve veze s Vojskom - dobili smo papire, to mogu pokazati, gde se kaže: "... organizacija Ministarstva i SSNO uradjena pre šest meseci nije uskladjena s Ustavom i zato se mora promeniti". To sada moram da kažem, jer je ovo jedinstvena prilika da vam to kažem, nisam ni imao kome da se žalim.

Prema tome, Zakon koji je uradjen na ovaj način, sa ovakvim konceptom, koji s pravne strane nije održiv, trebalo je da sankcioniše izvršene izmene koje nisu dobre, nisu dobre za ovu Vojsku. Ako treba da uradimo organizaciju Ministarstva kakvo je nekada bio SSNO, kažite to, i uradićemo to.

Ali, ostaje pitanje ingerencija Ministarstva Vojske u skladu sa ingerencijama drugih - u pogledu podzakonskih akata, kontrole itd.

Dakle, u ovom Zakonu nisu formalne, nego suštinske stvari.

Toliko.

LJUBOMIR DOMAZETOVIĆ:

Ovaj Zakon osporava isključivo Ministarstvo odbrane.

Što se tiče mog ili nečijeg drugog osporavanja, to je apsurd. Ja osporavam zato što smatram da je protivustavno - sve što je uradjeno, predloženo, a izmenjeno je protivustavno.

Ne treba niko ovde da se ljuži. Očito je, prema izlaganju generala Dragojevića i mojem izlaganju, postoje dve opcije; te dve opcije su u raskoraku. Teško je to - i kada se braća razdvajaju ima svadje; treba da tražimo arbitra.

Ovde je veoma pogrešno shvaćena uloga bivšeg SSNO-a i njegova podela. Ustav to nije jasno podelio s objašnjenjima; Ustav je to podelio - ko poznaje zakone to zna - sasvim jasno; on je autonomno razradio Vojsku Jugoslavije. Time nije rekao šta radi Ministarstvo, sem što je rekao šta radi Vlada - normalno, Vlada ima pravo da formira ministarstvo. Ja radim na zakonima već 13 godina; sve zakone od tada do sada sam radio, borio se u Skupštini itd.

Zakon koji je dat u prvoj verziji, dat je u saglasnosti sa svima u Generalštabu. General Panić je ovde svđok da sam apsolutno bio protiv te varijante rešenja, jer on direktno zadire u ustavna rešenja SRJ. Vojska Jugoslavije je potpuno odvojena odeljkom Glave VII i ona je autonomna. Drugo, ovde se ne shvataju principi komandovanja - odakle treba da počne izrada Zakona.

Savezni sekretarijat je bio isključivo vojni organ koji je rukovodio i komandovao sa Vojskom Jugoslavije, preko Generalštaba, a bio je samo koordinirajući faktor, organ za odbrambene pripreme. Sada je došlo do toga da Ministarstvo mora biti odvojenog, zbog toga što treba državu pripremiti za mobilizaciju, za ratnu proizvodnju i sve to planski regulisati; ceo civilni sektor treba dobro organizovati i dobro pripremiti, jer rat ne vodi samo armija, nego cela zemlja.

U tome i jeste veliki problem i raskorak između nas generala u tumačenju saveznih propisa.

Zakon je došao pred Vladu. Ja sam bio slučajno pozvan; potpredsednik Kontić me je pozvao na sednicu. Bile su dve tačke dnevnog reda; upozorio me je da će to voditi predsednik Panić; ja sam otišao; redosled tačaka nije bio tkaav kakav je bio. Ali, bitno je da je razmatran Zakon o Vojski Jugoslavije. Na toj sednici Vlade neka pitanja i problemi

oko rukovodjenja i komandovanja nisu usaglašena, pa se predvidelo da bude tako kako Vlada smatra.

Drugo, bilo je prihvaćeno da se materijalna sredstva razreše jedinstveno i u sklopu zakona, i još neka rešenja. Medjutim, naknadno je Ministarstvo odbrane, bez ijednog organa, sem načelnika Generalštaba koji je potpisao i kome je referirano, taj Zakon dalo u proceduru u Skupštinu Jugoslavije. Ja sam odredjen kao zvanični organ da branim Zakon o Vojsci Jugoslavije.

Na taj Zakon je bilo 46 amandmana; svi ti amandmani su mahom bili na nadležnost. Kao predstavnik Vlade, ja sam prihvatao ili odbijao zakon. Medjutim, nijedan poslanik, nijedna republika ne stoji iza tog Zakona. Svi poslanici su bili za to da se 90% amandmana prihvate, i oni su prihvaćeni. Medjutim republike Srbija i Crna Gora su dale pismenu urgenciju u kojoj zahtevaju povlačenje Zakona o Vojsci Jugoslavije iz procedure i traže razmatranje tri organa: predstavnik Generalštaba, predstavnik Republike, i mi smo zahtevali da budu i predstavnici Skupštine Jugoslavije. Ta sednica je održana u Skupštini Jugoslavije. Mi smo se usaglasili. Zahtev je da Vojska Jugoslavije mora biti autonomna, Vrhovni komandant Vojske mora biti Predsednik, koji će komandovati Vojskom na osnovu stavova i odluka Vrhovnog saveta odbrane, a Generalštab koji se formira kao stručno-štapski organ, komanduje nižim jedinicama - dakle, komanduje Vrhovni komandant preko načelnika Generalštaba.

Sve drugo se odbacuje. Takav inovirani zakon je dat i čekao je proceduru. Medjutim, gospodin Panić, uz urgenciju sa strane - verovatno iz Ministarstva je pisano; medjutim, to pismo i do danas Generalštab nije dobio, a trebali smo ga dobiti; tražio sam da to usaglasimo, ali nismo ga dobili. Pošto nije došlo do usaglašavanja, amandmani su vraćeni u Vladi i tamo je razmatrano. Medjutim, rečeno je da će treba da se formira komisija. Predsednik te komisije trebalo je da bude ministar unutrašnjih poslova Pavle Bulatović. Do danas ta komisija nije zasedala. Time se osporavalo pravo daljeg rada na proceduri i usvajanju Zakona o Vojsci Jugosla-

vije. Međutim, Skupština je mogla i bez toga da usvoji taj Zakon, jer ona ima pravo da usvoje rešenja nezavisno od toga da li se Vlada slagala ili ne; to su poslanici praktično izglasali.

Sada je došlo do toga da se osporava legitimitet ovog već poluusvojenog dokumenta o Vojsci.

Tačno je ovo što je Milorad rekao - da on potpuno odvajava Vojsku od Ministarstva; stavlja Vojsku u drugi kontekst - Vrhovni komandant - Generalštab - Vrhovni savet odbrane - Vrhovni komandant - Generalštab. Ministarstvo odbrane svoje poslove uređuje Zakonom o odbrani. Ono ima strašno velike poslove koje su radila ministarstva odbrane republika. Zakon Crne Gore više ne predviđa više ministarstvo odbrane. Sada se postavlja pitanje - šta znači od 1. januara zakonski regulisanje odbrane u Republici Crnoj Gori. Srbija je to zadržala, videvši opasnosti s obzirom da Ministarstvo nije ni koncipirano, ni organizacijski postavljeno da može da vrši tu funkciju. Zašto? Mi smo radili organizaciju Generalštaba u vremenu kada o Ustavu nije bilo ni reči.

Ja sam postavio pitanje da u sastavu te grupe radi i jedno vojno lice, da ne bude ovakvih problema, nije došlo do toga da pomognemo. Radjen je neki sublimat koji nije ni jedinstvo ni nejedinstvo. Jedan deo posla smo prebacili na Ministarstvo, ovako kako Milorad kaže, a sada je Ustav to razlučio i podelio.

Što se tiče mene, nemam ništa protiv. Ustav jasno nalaže: svi zakoni moraju biti u skladu sa Ustavom. Ako Ustavni sud ili neka ustavna komisija to razreši, pa kaže da Ministarstvo odbrane treba da komanduje i rukovodi oružanim snagama - nemam ništa protiv; mi ćemo u roku od 10 dana postaviti novi zakon. Mogu da kažem da Madjarska ima isti koncept koji zagovara Ministarstvo odbrane; došlo je do užasne svadje između načelnika Generalštaba i ministra odbrane. I ovde je na pomolu. Došlo je tamo do toga da podnese ostavku, ali Vlada nije prihvatila tu ostavku, pa ga je postavila za komandanta oružanih snaga.

Ministarstvo kaže da je ovo protivno Ustavu; ja tumačim da je ovo rešenje u skladu sa Ustavom potpuno, jer je potpuno definisano i usaglašeno sa republikama. Tačno je da ovo bitno narušava ulogu Ministarstva odbrane. Ministarstvo odbrane moralo bi po novoj strukturi i organizaciji, zaista, da bude ministarstvo odbrane i moralo bi da se organizacijski prestrukturira.

Generalštab preuzima sve ingerencije bivšeg Ministarstva odbrane. Ako to ne bude, nego stvorimo jedan organ koji nije "ni tamo ni ovamo", mi nećemo imati vojsku, nećemo ni ministarstvo odbrane, nećemo imati ni odbranu, niti pripremu društva.

Ako se pridržavamo postojećeg Zakona, onda moramo shvatiti da je načelnik Generalštaba još uvek zamenik ministra odbrane.

Moram upozoriti da komandovanje i rukovođenje u isključivoj je nadležnosti Vrhovnog komandanta i načelnika Generalštaba. Sve ovo što sada radi - finansijska pitanja, statusna pitanja, stambena pitanja itd. to je komandovanje i rukovođenje. Ne može ministar odbrane donositi bilo kakva rešenja za potrebe i interese Vojske, čak i po sadašnjem Zakonu.

Ministarstvo odbrane mora da vodi evidenciju radno-sposobnog stanovništva; mora da vodi sektor civilne odbrane; zatim, organizaciju ratnih radnih organizacija; organizaciju proizvodnje; zatim, civilnu kompletnu zaštitu; pravni sistem; kadrovski sistem u toj strukturi - ti ima 4-5 hiljada ljudi; zatim, kompletno finansijski sistem itd. Možemo dati i vojnu privredu.

MILORAD DRAGOJEVIĆ:

Kako "možemo dati i vojnu privredu", valjda - "može se dati".

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi smo se dogovorili i tako mora da ide - vojno-privredni sektor Ministarstvu; civilni sektor Ministarstvu;

budžet Ministarstvu; zakonske odredbe Ministarstvu. Oko budžeta možemo da razgovaramo, jer budžet ili treba to vojska da reguliše, ili da ono reguliše na naš zahtev; mi Ministarstvu kažemo "treba nam 100 tenkova, 100 transportera" itd. i njihova je obaveza da to vojsci obezbede. Tu moramo da budemo načisto, Ljubo; takav Zakon mora da postoji. Jer, Ministarstvo mora da odgovara za ove stvari, jer se sve odluke donose u Vladi.

Dalje, moramo da regulišemo pitanje rukovodjenja i komandovanja. Vrhovni komandant je tu; načelnik Generalštaba izvršava odluke Vrhovnog komandanta i to ide do najnižih organa.

Rukovodjenje i komandovanje, ratno planiranje i sve ostalo je van Ministarstva. To je cilj svega ovoga što smo do sada radili.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da li se vas dvojica slažete sa generalom Panićem?

MILORAD DRAGOJEVIĆ:

To je taj koncept, predsedniče. Moram da nešto kažem - to je stara stvar koja se meni podmeće - ja sam jedini koji se ogradio od tog Panića, a Generalštab ga podržao, da sam ja primedbe Paniću dao; ja primedbe nisam dao Paniću nego potpredsedniku Kontiću; to je za mene bitno kao čoveka. S Panićem ja, po Zakonu, nisam kontaktirao - nemojte pričati stvari koje nisu tačne.

Drugo, nije problem slaganje Ministarstva i Domazetovića kao jedinog čoveka koji u Generalštabu zastupa ovaj koncept. Ja sam rekao na početku jasno - pravne službe treba da kažu svoje stavove. Ako je Pravna služba ovog Ministarstva, Pravna služba Vlade i Vaša pravna služba tu, oni treba da kažu šta misle, a ne ja i ti (obraća se Domazetoviću). To je suština.

RADOJE KONTIĆ:

Pokušao bih da svedem stvari na principijelnu osnovu. Ne bih ulazio ni u kakvu genezu izrade Zakona, niti

bih to objašnjavao.

Ono što mislim da Vrhovni savet danas treba da uradi, to je da odluči o dva pitanja: jedno pitanje je konceptijsko, a drugo pitanje je ustavno pitanje.

Kada se radi o konceptijskom pitanju, želim da vas obavestim da je Vlada bila mišljenja, kada se jedna problematika tretira u odredjenom zakonu, onda u tom zakonu treba da je tretiramo na jedinstven i cjelovit način; u ovom slučaju, ako se tretira pitanje odbrane - onda u zakonu o odbrani treba na jedinstven i cjelovit način riješiti to pitanje; ako se tretira pitanje imovine federacije, onda u tom zakon treba na jedinstven i cjelovit način tretirati imovinu federacije. Ovo će imati implikacije i na druge zakone; imamo zahteve od NBJ, SDK itd. da se pitanje njihove imovine tretira u njihovim zakonima što onda, po našem mišljenju, ne omogućava jednu efikasnu i dobru kontrolu. To je prvo pitanje. Ako se ostaje pri tome, a Savezna vlada ostaje pri tome, onda je sasvim jasno da neki od amandmana ne mogu da budu prihvaćeni.

Drugo pitanje je ustavno pitanje; to je mnogo teže pitanje, jer, prvo, Savezni ustav nije saglasan sa republičkim ustavima - jedna su rešenja u Saveznom ustavu, druga su republičkim ustavima. U Ustavu Republike Srbije postoje rešenja koja nisu saglasna sa Saveznim ustavom; to pitanje treba rešiti.

Mislim da Savezni ustav jasno i precizno kaže da je rukovodjenje u nadležnosti Predsednika Republike, a u skladu sa odlukama Vrhovnog saveta odbrane. Predlozi koji su dati oko toga, koji su po malo nejasni, da Predsednik Republike "u ratu komanduje", nije u skladu sa Ustavom, jer u Zakonu precizno stoji: "u ratu i miru". Prema tome, ta vrsta amdnamana je neprihvatljiva. Znači, sve što je vezano za komandovanje je tako regulisano; sve što je vezano za Zakon, zakonske propise, izvršavanje propise, za podzakonske akte - u nadležnosti je Savezne vlade. U Ustavu piše da "Savezna vlada, preko svojih organa, utvrđuje politiku, donosi i izvršava savezne zakone, druge propise, opšte akte..." itd.

Inače, u suprotnom, gubi se veza Skupština - Savezna vlada; ako bi preneli na Generalštab, Generalštab ne odgovara Skupštini.

Treće pitanje je Ministarstvo. To su upravni poslovi. Pored toga što Ministarstvo treba da odgovara Vladi i da Vladi predlaže mnoge stvari, ono vrši upravni nadzor o upravnim stvarima. Ti poslovi se ne mogu prenositi ni na koga drugog. Jer, onda bi to bio organ uprave, a Vojska nije organ uprave.

MIODRAG STARČEVIĆ:

Gospodine Predsedniče, gospodo predsednici, suština pitanja je upravo ovo što je gospodin potpredsednik rekao. U kontekstu ovog Zakona koji je razmatran na Vladi, osnovna linija razgraničenja jeste upravo ta - sve što spada u komandovanje u isključivoj je nadležnosti Predsednika Republike i Generalštaba; sve što spada u izvršavanje saveznih zakona, odnosno donošenja podzakonskih propisa, upravni poslovi - ostaje Saveznoj vladi, a deo poslova Ministarstvu odbrane. Pri tome se, sa ustavnog stanovišta, može pitati i za ovlašćenje da i ministar donosi neke od tih zakonskih propisa. To je jedina moguća linija razgraničenja. Ali, uvek se može diskutovati o tome da li je neki posao komandovanje ili izvršavanje saveznog zakona. Teorijski je to lako definisati: komandovanje je, po nama, sve ono što se odnosi na pripreme, upotrebu i izvršavanje funkcija Vojske kao oružane sile. Sve drugo što se odnosi na statusna pitanja, na prava ljudi koji služe Vojsku, znači, propisivanje tih prava, na upravne poslove, to sve spada u izvršavanje saveznih zakona i donošenje podzakonskih propisa.

LJUBOMIR DOMAZETOVIĆ:

Ustav je jasan. Ali, postabio bih pitanje svima: da li Ministarstvo odbrane, uopšte, tretira Vojsku i odbranu zemlje? Ako u Ustavu stoji i jedno slovo o tome, ja sam spreman da kažem da ne znam. Ovde se Vlada SRJ poistovećuje sa Ministarstvom odbrane, jednim upravnim aparatom, koji se nad-

redjuje po odredjenim poslovima Generalštabu. Ko hoće da vlada zemljom, ko hoće da ima snagu, mora imati finansije; ako nema finansije, nema šta da vlada. Svaki finansijski akt mora potpisati ministar odbrane, a nigde ga nema u Ustavu. Kako zakonski izvesti vladine nadležnosti u Ministarstvu odbrane? Znači, ne poistovećivati Saveznu vladu sa Ministarstvom odbrane. Molio bih da se to razreši, to je najključniji problem.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mislim da ovde ne treba da vodimo raspravu koja se vodi na odboru Skupštine, ili na nekom stručnom kolegijumu koji treba da piše zakon. Bilo bi neodgovorno i neozbiljno da mi ovde idemo po članovima i amandmanima.

Treba da se dogovorimo da nova Savezna vlada - to je za nekoliko dana - odmah uputi Saveznoj skupštini celovit predlog ovih zakona onako kako, što se koncepcije tiče, postoji saglasnost - kako vidim - između Generalštaba i Ministarstva, prema tome i predsednika Vlade. Očigledno se, zbog ozbiljnih propusta u radu Savezne vlade, kasni sa ova dva zakona.

RADOJE KONTIĆ:

To je zato što nismo imali ministra.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Dobro, to je propust Savezne vlade; nije funkcionisala Vlada. Što se Vojske tiče - kada kažem "vojska", mislim i na Milorada i na Žiku, ne mogu da vas razdvajam - Generalštab i Ministarstvo; to je besmislica, praviti antagonizme između Ministarstva odbrane i Generalštaba; to nema ni u jednoj državi. Ta opasnost mora da se prevazidje i ta, za mene, razumljiva provokacija.

Prema tome, ja predlažem da ovu diskusiju prekinemo. Saglasni smo u generalnom prilazu da se Zakonom o odbrani i Zakonom o Vojski celovito postavi pitanje odbrane i pitanje Vojske; i da tražimo da Savezna vlada to uradi. Mi nemamo

ovlašćenja Skupštine niti ovlašćenja Vlade. Prema tome, Savezna vlada mora biti predlagač Skupštini, a Skupština donese ili ne donese zakon, usvoji ili ne usvoji amandmane - onako kako ona bude smatrala da treba - ove ili neke druge, uopšte nije bitno koje. Mislím da postoje uslovi da Savezna vlada u vrlo kratkom roku uputi Skupštini celovit predlog jednog i drugog zakona.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja to u potpunosti podržavam. Samo, ono što je naša obaveza, to je da se saglasimo u osnovnim načelima. Mislím da ih je gospodin Kontić izložio.

RADOJE KONTIĆ:

To su: jedinstveno i celovito u istom zakonu da se tretira određena materija; i drugo, da bude u skladu sa postojećim Ustavom; ako nije dobar - da ga menjamo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Naša kompetencija je u tom okviru i to možemo da zaključimo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja mislim da možemo da kažemo da je Vrhovni savet odbrane razmatrao pitanja donošenja ova dva zakona; da cenimo da zbog ozbiljnih propusta u radu Savezne vlade neopravdano kasni donošenje ova dva zakona; i da Vrhovni savet odbrane ocenjuje da postoje uslovi da nova Vlada u što kraćem vremenu uputi Saveznoj skupštini konkretan predlog ovih zakona. Postoji saglasnost u pogledu koncepcije, da se celovito pitanja odbrane reše u Zakonu o odbrani i Zakonu o Vojsci Jugoslavije, u skladu sa Ustavom.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Predložio bih Saveznoj vladi i piscima ovih zakona da ih sažmu. Ne verujem da su potrebni ovako dugi zakoni.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mislim da smo sada imali nepotrebno komplikovanu situaciju, jer teško možemo da pratimo kad su došli amandmani, kako su ugrađeni, zašto itd.

Potencirao bih svoje uverenje. Mi ovde nemamo nikakve mogućnosti izbora. Ovde je sasvim jasno napisano i u Ustavu i u koncepciji nove izgradnje. Šta može da bude uzrok nesporazuma? To je pitanje koje treba da samjerimo kada to budu u Saveznoj vladi radili. Ovdje primećujem da se javlja strah da li će Ministarstvo da uzme previše finansijske moći. Kada pogledate ovaj tekst i pravo raspolaganja i upotrebom sredstava, onda nema potrebe da imamo Ministarstvo, jer sa sredstvima se raspolaže u Generalštabu, po odlukama načelnika Generalštaba. Ako idemo sa Ministarstvom odbrane koje bi trebalo da po Ustavu raspolaže sa sredstvima i da realizuje naše opredeljenje da Generalštab bude vojno-stručni organ koji će biti rasterećen dosadašnjih ogromnih poslova, onda imamo jedno drugo, sasvim nepoznato područje; pravo da vam kažem, ne znam koliko je ono poznato i sklon sam da prihvatim ova strahovanja, moguće sukobe itd. jer ćemo po svoj prilici ići sa civilnim licem za ministra odbrane; on će trebati da stvara neki osnovni okvir. Moguće je da postoje neka trvenja i nesporazumi koji će se kasnije iz toga javiti.

Možda je predlog generala Panića dobar - da Ministarstvo to radi na predlog Generalštaba.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Tako i radi, ne može drukčije.

LJUBOMIR DOMAZETOVIĆ:

Ovde su dva zakona u pitanju - Zakon o odbrani i Zakon o Vojsci. Zakon o odbrani reguliše kompletne odbrambene pripreme i Ministarstvo odbrane.

MOMIR BULATOVIĆ:

Pošto su veoma burne reakcije, naročito kod nas u Crnoj Gori i od predstavnika SUBNOR-a itd. mislim da se

mora mnogo opreznije, mudrije ići na ove promene koje se dešavaju. Niko od nas nije konsultovan da li će se obilježiti 22. decembar kao Dan Vojske Jugoslavije.

ŽIVOTA PANIĆ:

Konsultovani smo.

MOMIR BULATOVIĆ:

Izvinjavam se. Ali, mislim da je to bio zgodan termin da ga obilježimo. Jer, tada je formirana I proleeterska brigada.

ŽIVOTA PANIĆ.

Obeležen je radno.

MOMIR BULATOVIĆ:

Skidaju se imena heroja sa kasarni.

ŽIVOTA PANIĆ:

Niko nije ništa skinuo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kako nije - i ja imam izveštaj da su imena skidana; ukidaju se spomen-sobe jedinica i druge stvari.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ako hoćemo da imamo našu tradiciju jedinstvene vojske ne smemo da idemo predaleko u prošlost. Ja sam svjestan potrebe našeg nacionalnog izmirenja, ali sam, isto tako, svjestan i velike opasnosti stalne i ponovljene borbe između partizana i četnika; partizani su pobijedili, ta ideja nije za bacanje, ta ideja je osnova naše budućnosti. Govori se, na primer, da će kapa oficira Vojske Jugoslavije biti modifikovana šajkača. Nema potrebe da idemo predaleko u prošlost, jer tada smo imali dvije vojske. Moramo pažljivo oslušnuti ovo što nam borci kažu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja imam slične primedbe koje dolaze sa terena. Molim vas, ako imate stvari koje spadaju u vrlo krupne političke odluke - to vam je zabranjeno da radite bez dogovora. Molim vas, naredite, raspišite, uradite, ali mi ćemo da tražimo odgovornost za to kada ustanovimo da se to desilo. Nemojte da se igramo! Isto mislim što i Momir - prva jedinica koja je napravljena u istoriji, jedinstvena jedinica, bila je Prva proleterska brigada 22. decembra, sastavljena od 4 srpska i 2 crnogorska bataljona. To je prva jedinica koja je bila jedinstvena vojska Srbije i Crne Gore. To što neko kaže da je bio Staljinov rođendan 21. decembra, šta se to mene tiče. Videli smo, to nije obeleženo, 22. decembar je ukinut.

ŽIVOTA PANIĆ:

To je radno obeleženo.

-- SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Radno obeležen! Promenili ste, a nikog to niste pitali.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja sam pitao Vrhovnog komandanta.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ne može Vrhovni komandant; odluke donosi Vrhovni savet odbrane, i to piše u Ustavu. Vrhovni komandant nema pravo da donese nijednu odluku bez odluke Vrhovnog saveta odbrane; izbijte sebi to iz glave!

DOBRICA ĆOSIĆ:

Nema spora oko toga; nema razloga da se to tako zaoštrava. Gospodo, mi moramo jednom ozbiljno da porazgovaramo o tome šta je oslobodilačka tradicija naše vojske; Slobodane, to nije od 19, 21. ili 22. decembra; ove države su starije od Prve proleterske brigade. Ja se s tim ne slažem, da se to može tako jednostavno rešiti. Mi možemo o tome, i treba, da

razgovaramo, da vidimo koje su idejne pretpostavke naše borbene tradicije koje treba da uvažavamo? Tu postoji jedna inercijska ideologizacija Vojske koju gura SUBNOR, koju guraju rezervni oficiri, Pokret za Jugoslaviju - komunisti; mehanički prenose svoja ideološka uverenja na sadašnju situaciju. A ovo je potpuno novi poredak, druga država. O tome treba da se dogovorimo. Postoji razlog za ozbiljan razgovor: šta je oslobodilački karakter, šta je antifašistički karakter naše borbe, a šta je njen ideološki karakter, partijski karakter? To moramo da raspravimo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja sam za to da ad hoc ne raspravljamo, a da se ne donose odluke dok to nije raspravljano. Prema tome, dök ne raspravimo - važi postojeće stanje. To je logično. Nemam ništa protiv toga.

DOBRIČA ČOSIĆ:

Što se tiče 22. decembra, o tome smo razgovarali - možete pročitati naš akt; to je izašlo i u novinama - kako smo formulisali taj datum. Ni u kom slučaju on nije povredio oslobodilački karakter naše vojske, odnosno njenu tradiciju.

ŽIVOTA PANIĆ:

Imamo dosta naziva na kasarnama, koji nisu iz Srbije i Crne Gore, nego ima iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da se ne menja dok se ne proceni; šta ako ima Muslimana - Muslimani su se tukli isto; imamo dva miliona Muslimana građana u Jugoslaviji; valjda nećemo da ih proteramo iz Jugoslavije i da im kažemo da neće da služe vojsku?

ŽIVOTA PANIĆ.

Sada imamo 3200 oficira koji su strani državljani.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je drugo pitanje.

ŽIVOTA PANIĆ.

Možda neće ni da prime državljanstvo; imaju porodice koje stalno posećuju i u Makedoniji i u drugim mestima Jugoslavije; čak i u Sloveniji.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Sistematizujte ta pitanja, pa ćemo videti šta je.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Molim vas da neko od vas iz Generalštaba i Ministarstva odbrane formuliše ova idejna pitanja da raspravimo - sa stanovišta Vojske i njenog javnog funkcionisanja. Da vidimo šta znači deideologizacija vojske.

ŽIVOTA PANIĆ:

Imamo jedinice koje imaju tradiciju - imaju dan svoje jedinice. Da li to da nastavimo?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Svaka jedinica ima svoj dan; neka može da bude formirana juče, pa će da slavi svoj dan.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ovo je sada vojska dve države.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mi treba da negujemo tradicije koje spajaju te države, a ne koje iz razdvajaju. Jer onda možemo da idemo po onoj formuli, koju ste kritikovali, da napravimo srpsku vojsku i crnogorsku vojsku, pa združeni generalštab te dve vojske. Ako ćete tako, može i tako.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja za to nisam.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ako ste za ovo, onda poštuju da imamo jedinstvenu vojsku. I ja sam za jedinstvenu vojsku.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da li još ko želi reč oko ovih zakona? (Ne želi).
Znači, dogovorili smo se.

Prelazimo na treću tačku dnevnog reda:

3. INFORMACIJA O PROBLEMIMA FINANSIRANJA VOJSKE
JUGOSLAVIJE I FINANSIRANJE POMOĆI REPUBLICI
SRPSKA KRAJINA

ŽIVOTA PANIĆ:

Oko finansiranja Vojske Jugoslavije, mi smo razgovarali sa odredjenim drugovima. Mislim da smo našli rešenje. Ali, i pored toga malo zaostajemo u realizaciji onih dogovora da se na vreme dostavi novčana masa koja je potrebna Vojsci Jugoslavije. Sa današnjim datumom nemamo nijedan dinar duga privrednim organizacijama. Medjutim, svakog dana novi računi stižu - kako oni nama daju masu novčanih sredstava, tako mi isplaćujemo radnim organizacijama.

Što se tiče Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, naša ogromna materijalna sredstva odlaze. Sve ono što šaljemo moramo da nadoknadimo na našem tržištu - hrana, rezervni delovi, municija, odeća itd.

U Vojski Republika Srpska nalazi se 2.500 naših starešina. One su sa tog prostora, ali i iz naših jedinica. One će nakon tri-četiri meseca da se vrate ovde; poslaćemo druge itd. U vojsku Republike Srpske Krajine poslali smo 700 starešina - i sada se nalaze tamo; oni su dobrovoljci i iz tih krajeva. Pripremili smo, obukli, naoružali 3000 dobrovoljaca koji su upućeni u Republiku Srpsku Krajinu. Koliko je meni poznato, ovde nema nijednog vojnika koji je stranački opredeljen. Rekli su mi da se dobro bore, da su zadovoljni sa moralom, borbenom sposobnošću.

Gospodine Predsedniče, svakodnevno dobijamo veliki broj zahteva za municiju, naoružanje. Ono što možemo, mi šaljemo. Veliki su zahtevi za pešadijskom municijom, ali

to treba i plaćati. Pare koje dajemo za Republiku Srpsku i Republiku Srpsku Krajinu treba da dobijemo nazad da bismo mogli da kupujemo za naše potrebe.

Gospodin Predsednik Srbije je učinio velike napore; mi smo sa Vladom Srbije raščistili i rešavamo te probleme. Zajednički pravimo suve obroke; poslali smo im 68 hiljada suvih obroka u Krajinu.

Dali smo kompletnu opremu za formiranje jednog korpusa.

Najveći problem je u nabavci artiljerijske municije i tenkovske municije. To radimo radznim kanalima - negde nam nešto uspeva, negde ne; sve se to plaća u dolarima ili u razmeni. Imamo dosta pešadijske municije u Luci Bar; mislimo da to uzamamo. Gospodari te municije žele da im to platimo u bakru i u drvetu.

MILORAD DRAGOJEVIĆ:

Pojasnio bih nešto iz ovog dela koji se ne odnosi na Krajinu. Videli ste ove cifre. Prošli put kada sam ja, gospodine Predsedniče kod Vas bio, mi smo ukazali da smo trebali da dobijemo 277 milijardi; tada je bio ministar finansija kod Predsednika Miloševića; ukazao sam na problem priliva sredstava; imali smo priliv 25%, a sada to je 64,8. Znači, ono što je bilo odboreno nismo dobili.

Drugo, ovde su iskazane neke cifre, o kojima očekujem da ćete se izjasniti. Mi smo naveli za određene stvari koje su nam veoma hitne, gde smo predvideli određena sredstva, to je ukupna cifra od 398 milijardi. To mora da udje u onaj rebalans budžeta koji moramo raditi zbog ostalih stvari. To su stvari koje je vojska iskazala da su hitna. Ovo što je rekao general Panić - mi pokušavamo sa dve zemlje, da nam one to dostave; idemo veoma tajnim postupkom; to nisu male cene; bez obzira da li ćemo to dobiti - to ćemo platiti u dolarima.

Molio bih da se o ovim ciframa nešto kaže, van Krajine.

RADOJE KONTIĆ:

Problem je izuzetno složen. Troškovi vojske su daleko najveća stavka u budžetu federacije. Naravno, nikakve konsolidacije budžeta federacije ne može da bude u situaciji troškova koje momentalno mora da podnese budžet federacije.

Mi imamo privremeno finansiranje za prvi kvartal ove godine. Prema tom finansiranju, imamo za vojsku 50% ukupnog budžeta - za tekuće finansiranje, ili 570 milijardi; od toga je 40% primarna emisija ili negde oko 240 milijardi za prvi kvartal.

Pored toga, imamo usvojen niz zakona o transformaciji Vojske Jugoslavije. materijalna podrška, koja mjesečno ide oko 90 milijardi; to je sve iz primarne emisije. To što mi dajemo dugoročni kredit, pa hartije od vrednosti - to jeste trenutno odlaganje problema, ali problem ne rešava.

Prema tome, iz primarne emisije de facto treba za prvi kvartal da damo 320 milijardi dinara za potrebe ova dva aspekta vojske, i to pri inflaciji od 15% mesečno. U narednih nekoliko meseci inflacija će biti preko 100%. Ukupno do sada je emitovano iz primarne emisije svega 80 milijardi; zbog visoke inflacije smo imali nešto veće, a realne izvore. Ali, kada izvršimo rebalans, stari se vraćaju na svoje mesto - znači, opet moramo vratiti na primarnu emisiju. Sa takvom primarnom emisijom imamo ovako katastrofalne rezultate.

Pored toga, Vojska traži nove potrebe koje se kreću - hvata me panika - oko 800 miliona dolara za ovu godinu; 36 miliona dolara odmah. O idućoj godini da ne govorim - za municiju i naoružanje 400 miliona dolara; da li je to novi zahtev ili se to kreće u okviru postojećeg zahteva?

Na sve ovo dolazi Republika Srpska Krajina. Ona je tražila 341 milijardu dinara, a ukupno budžet Savezne Republike Jugoslavije iznosi 320 milijardi mesečno! Generalštab je ocijenio da njima treba 160 milijardi mjesečno - sve iz primarne emisije. Mi uopšte nemamo realnih izvora. Naša proizvodnja i dalje pada. Po svim ovim proračunima, društveni proizvod Jugoslavije je već pao na 1.500 dolara; materijalne

rezerve su iscrpljene; vojne rezerve su iscrpljene.

Na kraju svega toga, dodje - "ukoliko treba pomoći vojsku Republike Srpske, onda to mora opet iz posebnih izvora, jer vojska nema sredstava za te svrhe", to je dodatno.

Gospodo, prema ovome, trebalo bi mjesečno da emitujemo oko 500 milijardi iz primarne emisije! Tvrdim vam, za četiri-pet mjeseci bićemo u situaciji da "Topčider" neće moći toliko novca da štampa. Situacija je više nego tragična.

Ovdje su dvije stvari mnogo bitne: da se u maksimalno mogućoj mjeri izvrši redukcija na svim stavkama; zatim, da vidimo da li negdje u svijetu možemo dobiti neke kredite - od Rusije? Ne znam šta je granica bezbjednosti zemlje, ali ja govorim sa materijalnog aspekta i posljedica koje bi primarna emisija mogla da ima na realne tokove. Na taj način, naš budžet do kraja godine biće iz primarne emisije; čim nemate roba, to će da se brzo pretvori u trku cijena i roba.

MILORAD DRAGOJEVIĆ:

Bilo bi značajno da ovo što je odobreno kroz zakon o transformaciji, kroz ovaj budžet - 270 milijardi, da to prvo dodje.

RADOJE KONTIĆ:

To je došlo sa mojim potpisom, 5. januara.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ko kontroliše upotrebu sredstava koja dajemo krajinama? Znamo li zašto se upotrebljavaju ta sredstva? Kako to - Krajina je "teža" od države?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ratuje se tamo. Mora da se stane sa ratom!

MOMIR BULATOVIĆ:

Budžet Srpske Krajine je za našu Vladu bio teži od budžeta Republike Crne Gore; sada smo došli do toga da je teži od budžeta SR Jugoslavije.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Treba videti šta se oko ovih stvari može olakšati. Prvo, ogromna sredstva idu za vojne potrebe. Prema tome, trebalo bi razmotriti pitanje neke vojne pomoći - da li od nekoga možemo da dobijemo neku vojnu pomoć? Tu je pomoć uvek lakše dobiti nego novčanu pomoć - bar od ovih zemalja koje su toliko "nakrcne" vojnim materijalima. Ako bi Rusi i Rumuni mogli da nam pomognu bila bi velika stvar.

Druga stvar, koju treba paralelno raditi, to je mogućnost naplate potraživanja koja imamo od njih, makar kroz isporuke određenih vojnih potreba koje su nam neophodne.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ovi će se u petak vratiti; dobili su takav zadatak - da vidimo šta bismo mogli da dobijemo kao pomoć; zatim, šta bismo mogli da dobijemo na odloženo plaćanje. Rumuni su rekli da će nešto dati u vidu pomoći. Međutim, oni su mnogo uplašeni; našu delegaciju skrivaju, vode je po nekim šumama. Imamo povoljne nagoveštaje iz Rusije; javio se vojni izaslanik; najverovatnije ćemo tu nešto dobiti.

MILORAD DRAGOJEVIĆ:

Ovo što je Rumunija ponudila, to su stvari koje u velikom delu pokrivaju potrebe; neke su vrlo skupe, neke jeftine. Njih treba da razumemo zbog te kontrole. Ali, kad se budemo perfektovali u pogledu količina, moralo bi na nekom drugom nivou da bude zamoljeni za odloženo plaćanje.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Šta su "realni izvori"? Realni izvori su ako obezbedimo neku vojnu pomoć, i da se odlože dugovi. Ne vidim treće rešenje, osim štamparije, a ona će da nas "potopi" ekonomski; treba i rat prekinuti. Vidite, Tadžman se zadužio 20 milijardi dolara, a mi se nismo ništa zadužili!

DOBRICA ĆOSIĆ:

Šta ćemo da radimo sa zahtevom Republike Srpska Krajina?

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi dajemo ono što možemo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To mora da vidi Vlada. Oni ne traže pare, traže samo municiju, sredstva, hranu, odeću.

RADOJE KONTIĆ:

Ali, to je već pri kraju, toga više nemamo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Mnogo traže!

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Pa, ne možemo da ih pustimo da umru gladni!

RADOJE KONTIĆ:

Oni ratuju, ne rade! 100 hiljada njih ratuje!

ŽIVOTA PANIĆ:

40 hiljada ih napada, a 20 hiljada se brani i ne mogu ništa da urade!

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, šta smo odlučili?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da se ispitaju ove dve mogućnosti.

MILORAD DRAGOJEVIĆ:

U vremenu od 15 dana imaćemo ove podatke. Izvršićemo analizu i videćemo kakve su realne šanse da to što nam je najneophodnije, i da vas o tome izvestimo.

ŽIVOTA PANIĆ:

Pozvao sam načelnika bugarskog Generalštaba - doćiće i pružiće pomoć.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Predlažem da idući put porazgovaramo o predlogu Stevanovića u vezi vazduhoplovstva, i da idemo u posetu - ja i neko od vas; ne moram ja, može i Bulatović.

Drugo, da se pripremimo za paravojne formacije.

ŽIVOTA PANIĆ:

To ćemo mi da pripremimo u saradnji sa dva ministarstva.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Treće, da se dogovorimo i da vidimo šta su to idejni sadržaji roboљjublja i tradicije Vojske Jugoslavije; da zauzmemo stavove. Molio bih vas da nam kompetentan čovek podnese referat o tome. To je problem kasarni, naziva, simboli itd.

Zaključujem sastanak

(Sastanak završen u 13,30 sati).